

Laidiens: **11.03.2011., Nr. 40**

Ministru kabineta noteikumi Nr.132

Rīgā 2011.gada 15.februārī (prot. Nr.10 29.§)

Rotaļlietu drošuma noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. piedāvāt rotaļlietu tirgū – saimnieciskās darbības ietvaros pārdot, piegādāt vai citādi izplatīt rotaļlietu par atlīdzību vai bez tās;

1.2. laist rotaļlietu tirgū – pirmo reizi piedāvāt rotaļlietu Eiropas Savienības tirgū;

1.3. ražotājs – fiziska vai juridiska persona, kas ražo vai projektē rotaļlietu un laiž šo rotaļlietu tirgū ar savu vārdu vai preču zīmi;

1.4. pilnvarotais pārstāvis – fiziska vai juridiska persona, kas ir reģistrēta Eiropas Savienībā un ir saņēmusi rakstisku ražotāja pilnvaru rīkoties tā vārdā, veicot konkrētus uzdevumus;

1.5. importētājs – fiziska vai juridiska persona, kas ir reģistrēta Eiropas Savienībā un kas laiž rotaļlietu Eiropas Savienības tirgū, importējot to no trešās valsts;

1.6. izplatītājs – piegādes ķēdē iesaistīta fiziska vai juridiska persona, kas nav ražotājs vai importētājs un kas piedāvā rotaļlietu tirgū;

1.7. rotaļlieta – izstrādājums, kas paredzēts, lai ar to rotaļātos bērni, kas jaunāki par 14 gadiem, izņemot šo noteikumu 1.pielikumā minētos izstrādājumus. Attiecīgais izstrādājums uzskatāms par rotaļlietu, pat ja tas ir paredzēts arī citiem mērķiem, ne tikai rotaļām;

1.8. funkcionāls ražojums – izstrādājums, kas darbojas un tiek izmantots tādā pašā veidā kā izstrādājums, ierīce vai iekārta, kura paredzēta pieaugušajiem, kā arī var būt atbilstošā mērogā izgatavots šāda izstrādājuma, ierīces vai iekārtas modelis;

1.9. funkcionāla rotaļlieta – rotaļlieta, kas darbojas un tiek izmantota tādā pašā veidā kā izstrādājums, ierīce vai iekārta, kura paredzēta pieaugušajiem, kā arī var būt atbilstošā mērogā izgatavots šāda izstrādājuma, ierīces vai iekārtas modelis;

1.10. rotaļlieta lietošanai ūdenī – rotaļlieta, kas paredzēta lietošanai seklā ūdenī un kas var noturēt vai balstīt bērnu uz ūdens;

1.11. projektētais ātrums – potenciālais rotaļlietas darbības ātrums, ko nosaka rotaļlietas projektā;

- 1.12. aktivitāšu rotaļlieta – mājas apstākļos izmantojama rotaļlieta, kuras atbalsta struktūra nodarbošanās laikā paliek nekustīga un kura paredzēta bērniem, lai veiktu šādas darbības: kāpelētu, lēkātu, šūpotos, slidinātos, grieztos, rāpotu, listu vai veiktu jebkuru šo darbību kombināciju;
- 1.13. ķīmiska rotaļlieta – rotaļlieta, kas paredzēta tiešām darbībām ar ķīmiskām vielām un maisījumiem un ko lieto attiecīga vecuma bērni pieaugušo uzraudzībā;
- 1.14. spēle ožas trenēšanai – rotaļlieta, kuras mērķis ir palīdzēt bērnam mācīties atšķirt dažādas smaržas vai aromātus;
- 1.15. kosmētikas komplekts – rotaļlieta, kuras mērķis ir palīdzēt bērnam mācīties izgatavot šādus produktus: smaržas, ziepes, krēmus, šampūnus, vannas putas, lūpu spīdumus, lūpu krāsas, citu dekoratīvo kosmētiku, zobu pastu un matu balzamu;
- 1.16. degustācijas spēle – rotaļlieta, kuras mērķis ir ļaut bērniem izgatavot saldumus vai ēdienus, izmantojot dažādas pārtikas sastāvdaļas, piemēram, saldiņus, šķidrumus, pūderveida vielas un garšvielas;
- 1.17. kaitējums – fizisks ievainojums vai jebkāds cits kaitējums veselībai, arī tāds, kam ir ilgstošas sekas;
- 1.18. apdraudējums – iespējamais kaitējuma iemesls;
- 1.19. risks – iespēja, ka radīsies apdraudējums, kas izraisīs kaitējumu, un kaitējuma bīstamības pakāpe;
- 1.20. paredzēts lietošanai nozīmē, ka kāds no vecākiem vai bērnu pieskatītājs var droši secināt, ka rotaļlieta attiecībā uz tās funkciju, izmēru un īpašībām paredzēta lietošanai norādītās vecuma grupas bērniem;
- 1.21. paziņotā institūcija – Latvijas nacionālās akreditācijas institūcijas akreditēta rotaļlietu atbilstības novērtēšanas institūcija, kurai ir juridiskas personas statuss un par kuru ir paziņots Eiropas Komisijai, vai citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai Eiropas Ekonomikas zonas valstu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 18.jūnija Direktīvu 2009/48/EK par rotaļlietu drošumu (turpmāk – direktīva 2009/48) paziņota rotaļlietu atbilstības novērtēšanas institūcija;
- 1.22. rotaļlietas EK tipa pārbaude – paziņotās institūcijas darbības, kuras veicot paziņotā institūcija pārbauda rotaļlietas tehnisko projektu un apstiprina, ka rotaļlietas tehniskais projekts atbilst šo noteikumu 7., 8. un 9.punktā un 2.pielikumā minētajām drošuma prasībām;
- 1.23. rotaļlietas EK tipa pārbaudes sertifikāts – dokuments, ar kuru paziņotā institūcija apliecina, ka pārbaudītais rotaļlietas tips atbilst šo noteikumu 7., 8. un 9.punktā un 2.pielikumā minētajām drošuma prasībām;
- 1.24. CE atbilstības marķējums – zīme, ar ko ražotājs norāda, ka rotaļlieta atbilst piemērojamām prasībām, kuras ir noteiktas Eiropas Savienības normatīvajos aktos, kas paredz izstrādājumu marķēšanu ar šo zīmi;
- 1.25. izņemšana no tirgus – pasākums, kas paredzēts, lai novērstu, ka piegādes ķēdē esoša rotaļlieta tiek piedāvāta tirgū;
- 1.26. atsauksana – pasākums, kura mērķis ir panākt, ka tiek atdota atpakaļ rotaļlieta, kas ir piegādāta galapatērētājam.
2. Šie noteikumi nosaka rotaļlietu būtiskās drošuma prasības, rotaļlietu atbilstības novērtēšanas kārtību, ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, importētāja un izplatītāja pienākumus, paziņotajām institūcijām izvirzāmās prasības un kārtību, kādā veicama tirgus uzraudzība.
3. Šie noteikumi neattiecas uz šādām rotaļlietām:

- 3.1. spēļu laukumu aprīkojumu, kas paredzēts publiskai lietošanai;
 - 3.2. spēļu automātiem, kas paredzēti publiskai lietošanai un kurus izmanto ar monētām vai bez tām;
 - 3.3. rotaļu transportlīdzekļiem ar iekšdedzes dzinējiem;
 - 3.4. rotaļu tvaika dzinējiem;
 - 3.5. lingām un katapultām.
4. Rotaļlietas atļauts laist un piedāvāt tirgū tikai tad, ja tās atbilst rotaļlietu vispārējām drošuma prasībām, kas noteiktas šo noteikumu 7., 8. un 9.punktā, un specifiskajām drošuma prasībām, kas noteiktas šo noteikumu 2.pielikumā (turpmāk abas kopā – būtiskās drošuma prasības).
5. Rotaļlietām jābūt marķētām ar CE atbilstības marķējumu.
6. Rotaļlieta, kas atbilst piemērojamo standartu vai to daļu prasībām, uz kuriem publicētas atsauces Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī (turpmāk – piemērojamie standarti), uzskatāma par atbilstošu tām šajos noteikumos minētajām būtiskajām drošuma prasībām, kuras aptver šie standarti. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" Standartizācijas birojs publicē savā mājaslapā internetā (www.lvs.lv) sarakstu ar piemērojamiem standartiem, kas adaptēti nacionālo standartu statusā.

II. Rotaļlietu būtiskās drošuma prasības

7. Rotaļlieta (tai skaitā tās ķīmiskais sastāvs) nedrīkst apdraudēt lietotāja un trešo personu veselību un drošību, ja to lieto paredzētajā vai paredzamajā veidā, ņemot vērā bērna parastu uzvedību. Novērtējot rotaļlietu drošumu, ņem vērā lietotāju un, ja nepieciešams, arī bērnu pieskatītāju spējas, īpaši attiecībā uz rotaļlietām, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam vai citām konkrētām vecuma grupām.
8. Rotaļlietas marķējumā, kas tai pievienots saskaņā ar šo noteikumu VII nodaļu, kā arī rotaļlietām pievienotajā lietošanas pamācībā lietotāju vai viņu pieskatītāju uzmanību vērš uz iespējamo apdraudējumu un kaitējuma risku, kas var rasties, lietojot rotaļlietu, kā arī iespējām no tā izvairīties.
9. Ražotājs, tā pilnvarotais pārstāvis un importētājs nodrošina, ka tirgū laistās rotaļlietas atbilst būtiskajām drošuma prasībām rotaļlietu paredzamajā un parastajā lietošanas laikā.
10. Rotaļlietu specifiskās drošuma prasības noteiktas šo noteikumu 2.pielikumā.

III. Ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, importētāja un izplatītāja pienākumi

11. Laižot rotaļlietu tirgū, ražotājs nodrošina, ka tā ir projektēta un ražota, ievērojot šajos noteikumos noteiktās rotaļlietu būtiskās drošuma prasības.
12. Rotaļlietas ražotājam ir šādi pienākumi:
- 12.1. pirms rotaļlietas laišanas tirgū veikt rotaļlietas ķīmisko, fizikālo, mehānisko, elektrisko, uzliesmojamības, higiēnas un radioaktivitātes iespējamā apdraudējuma analīzi un tā novērtējumu;
 - 12.2. izstrādāt tehnisko dokumentāciju saskaņā ar šo noteikumu 23.punktu (turpmāk – tehniskā dokumentācija) un veikt vienu no šo noteikumu 21.punktā paredzētajām rotaļlietas atbilstības novērtēšanas procedūrām;
 - 12.3. sagatavot šo noteikumu 22.3.apakšpunktā minēto EK atbilstības deklarāciju un atbilstoši šo noteikumu 59.punktam marķēt rotaļlietu ar CE atbilstības marķējumu, ja, veicot atbilstības novērtēšanas procedūru, pārliecinās, ka rotaļlieta atbilst būtiskajām drošuma prasībām;

12.4. saglabāt tehnisko dokumentāciju un EK atbilstības deklarāciju 10 gadus pēc rotaļlietas laišanas tirgū;

12.5. izstrādāt procedūras, lai sērijveida ražošanā nodrošinātu pastāvīgu rotaļlietu atbilstību, kā arī ņemt vērā rotaļlietas dizaina vai īpašību izmaiņas un izmaiņas piemērojamos standartos, saskaņā ar kuriem deklarēta rotaļlietas atbilstība;

12.6. lai aizsargātu patērētāju veselību un drošību saistībā ar rotaļlietas radīto apdraudējumu, kā arī ņemot vērā rotaļlietas radīto risku, ja nepieciešams, veikt tirgū laisto un piedāvāto rotaļlietu paraugu pārbaudi, izskatīt un reģistrēt sūdzības, neatbilstošās un atsauktās rotaļlietas, kā arī pastāvīgi informēt izplatītājus par šo uzraudzību;

12.7. nodrošināt, ka uz rotaļlietām ir tipa, partijas vai sērijas, vai modeļa numurs vai cits identifikācijas elements vai, ja rotaļlietas izmērs vai veids to neatļauj, šī informācija ir sniegta uz iepakojuma vai dokumentā, kas pievienots rotaļlietai;

12.8. norādīt uz rotaļlietas savu nosaukumu (firmu) vai reģistrēto preču zīmi un adresi, kur ar ražotāju ir iespējams sazināties, vai, ja tas nav iespējams, to norāda uz iepakojuma vai dokumentā, kas pievienots rotaļlietai;

12.9. nodrošināt, ka rotaļlietai ir pievienota lietošanas pamācība un brīdinājumi valsts valodā;

12.10. ja ražotājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka rotaļlieta, kuru tas ir laidis tirgū, neatbilst attiecīgo Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām par izstrādājumu tirdzniecības noteikumu saskaņošanu, nekavējoties veikt nepieciešamās korektīvās darbības, lai panāktu rotaļlietas atbilstību un, ja nepieciešams, lai rotaļlietu izņemtu no tirgus vai atsauktu to. Ja rotaļlieta rada apdraudējumu, nekavējoties par to informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru (turpmāk – tirgus uzraudzības iestāde), norādot detalizētu informāciju par neatbilstību un visiem veiktajiem pasākumiem, lai neatbilstību novērstu;

12.11. pēc tirgus uzraudzības iestādes pamatota pieprasījuma sniegt visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju tirgus uzraudzības iestādei valsts valodā vai citā pieņemamā valodā, lai pierādītu rotaļlietas atbilstību;

12.12. pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma sadarboties ar to jebkādos pasākumos, lai novērstu apdraudējumu, ko var radīt rotaļlietas, kuras tas ir laidis tirgū.

13. Ražotājs ar rakstisku pilnvaru var iecelt pilnvarotu pārstāvi. Pilnvarā nav iekļaujams šo noteikumu 11.punktā minētais ražotāja pienākums un tehniskās dokumentācijas izstrāde.

14. Pilnvarotais pārstāvis veic vismaz šādus ražotāja pilnvarā noteiktos uzdevumus:

14.1. saglabāt tehnisko dokumentāciju un EK atbilstības deklarāciju 10 gadus pēc rotaļlietas laišanas tirgū, lai tā būtu pieejama tirgus uzraudzības iestādei;

14.2. pēc tirgus uzraudzības iestādes pamatota pieprasījuma sniegt visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju tirgus uzraudzības iestādei valsts valodā vai citā pieņemamā valodā, lai pierādītu rotaļlietas atbilstību;

14.3. pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma sadarboties ar to jebkādos pasākumos, lai novērstu apdraudējumu, ko var radīt rotaļlietas, uz kurām attiecas izsniegtā pilnvara.

15. Importētāja pienākums laist tirgū tikai šo noteikumu prasībām atbilstošas rotaļlietas.

16. Importētājam ir šādi pienākumi:

16.1. nodrošināt, ka pirms rotaļlietas laišanas tirgū ražotājs ir veicis atbilstošu rotaļlietas atbilstības novērtēšanas procedūru;

16.2. nodrošināt, ka pirms rotaļlietas laišanas tirgū ražotājs ir izstrādājis tehnisko dokumentāciju, ka rotaļlietai ir paredzētais atbilstības marķējums, ka ir pievienoti šajos noteikumos minētie dokumenti un ka ražotājs ir izpildījis šo noteikumu 12.7. un 12.8.apakšpunktā minētās prasības;

16.3. ja importētājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka rotaļlieta neatbilst būtiskajām drošuma prasībām, tas rotaļlietu nelaiž tirgū līdz brīdim, kamēr nav panākta rotaļlietas atbilstība. Ja rotaļlieta rada apdraudējumu, importētājs par to informē ražotāju un tirgus uzraudzības iestādi;

16.4. norādīt uz rotaļlietas savu nosaukumu (firmu) vai reģistrēto preču zīmi un adresi, kur ar to var sazināties, vai, ja tas nav iespējams, to norāda uz iepakojuma vai dokumentā, kas pievienots rotaļlietai;

16.5. nodrošināt, ka rotaļlietai ir pievienota lietošanas pamācība un brīdinājumi valsts valodā;

16.6. nodrošināt, ka laikā, kad tas ir atbildīgs par rotaļlietu, tās uzglabāšanas un pārvadāšanas apstākļi negatīvi neietekmē tās atbilstību būtiskajām drošuma prasībām;

16.7. ja nepieciešams, ņemot vērā rotaļlietas radīto risku, lai aizsargātu patērētāju veselību un drošību, veikt tirgū laisto un piedāvāto rotaļlietu paraugu pārbaudi, izskatīt un reģistrēt sūdzības, neatbilstošās un atsauktās rotaļlietas, kā arī pastāvīgi informēt izplatītājus par šo uzraudzību;

16.8. ja importētājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka rotaļlieta, kuru tas ir laidis tirgū, neatbilst attiecīgo Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām par izstrādājumu tirdzniecības noteikumu saskaņošanu, nekavējoties veikt korektīvās darbības, kas nepieciešamas, lai panāktu rotaļlietas atbilstību un, ja nepieciešams, lai rotaļlietu izņemtu no tirgus vai atsauktu to. Ja rotaļlieta rada apdraudējumu, nekavējoties par to informēt tirgus uzraudzības iestādi, norādot detalizētu informāciju par neatbilstību un visiem veiktajiem pasākumiem, lai to novērstu;

16.9. 10 gadus pēc rotaļlietas laišanas tirgū glabāt rotaļlietas EK atbilstības deklarācijas kopiju, lai tā būtu pieejama tirgus uzraudzības iestādei, un pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma nodrošināt tai tehniskās dokumentācijas pieejamību;

16.10. pēc tirgus uzraudzības iestādes pamatota pieprasījuma sniegt visu nepieciešamo informāciju un dokumentāciju tirgus uzraudzības iestādei valsts valodā vai citā pieņemamā valodā, lai pierādītu tirgū laisto rotaļlietu atbilstību, kā arī sadarboties ar to jebkādos pasākumos, kas veikti, lai novērstu rotaļlietu radīto apdraudējumu.

17. Piedāvājot rotaļlietu tirgū, izplatītāji rīkojas ar atbilstošu rūpību, lai ievērotu rotaļlietu būtiskās drošuma prasības.

18. Izplatītājam ir šādi pienākumi:

18.1. pirms rotaļlieta tiek piedāvāta tirgū, pārliecināties, ka rotaļlieta ir marķēta ar CE atbilstības marķējumu un tai ir pievienoti šajos noteikumos norādītie dokumenti, lietošanas pamācība un brīdinājumi valsts valodā, un ka ražotājs ir ievērojis šo noteikumu 12.7. un 12.8.apakšpunktā minētās prasības, bet importētājs ir ievērojis šo noteikumu 16.4.apakšpunktā minētās prasības;

18.2. ja izplatītājs uzskata vai tam ir pamatots iemesls uzskatīt, ka rotaļlieta neatbilst būtiskajām drošuma prasībām, tas nepiedāvā rotaļlietu tirgū, kamēr nav panākta rotaļlietas atbilstība. Ja rotaļlieta rada apdraudējumu, izplatītājs par to informē ražotāju vai importētāju, kā arī tirgus uzraudzības iestādi;